

บทสัมภาษณ์พิเศษ นางจุฬาลักษณ์ สุธิรรอด ผู้เชี่ยวชาญด้านการสำรวจการใช้ที่ดินด้วยเทคโนโลยีระยะไกล

ผู้เชี่ยวชาญจุฬาลักษณ์ สุธิรรอด ท่านสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโท สาขาปฐพีวิทยาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ท่านได้เข้ามาปฏิบัติงานที่กลุ่มปรับปรุงดินเค็ม กองอนุรักษ์ดินและน้ำในตำแหน่ง นักวิชาการเกษตร (ลูกจ้างชั่วคราว) ประมาณ ๒ ปี ต่อมาสอบบรรจุเข้ารับราชการเมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๓ ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรที่สำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร รับราชการอยู่ประมาณ ๑ ปี จากจากนั้นได้ขออนุญาตกลับมารับราชการที่กรมพัฒนาที่ดิน ในตอนนั้น ท่านอรรถ สมร่าง (อดีตอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน) เป็นผู้อำนวยการกองแผนงาน ต้องการผู้จบการศึกษาด้านปฐพีวิทยา มาทำงานที่กลุ่มระบบงานวิจัย กองแผนงาน ท่านทำงานอยู่ที่กองแผนงานประมาณ ๑๑ ปี ด้วยการที่สนใจในเรื่องการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เมื่อมีโอกาสจึงขอย้ายมาทำงานที่ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มฐานข้อมูลสารสนเทศ ต่อมาอยากทำงานโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับงานด้านการเกษตร ประกอบกับขณะนั้นกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน มีตำแหน่งว่าง จึงขอย้ายมาทำงานในตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ๗ ซึ่งในกลุ่มๆ มีท่านคนเดียวที่เป็นนักวิเคราะห์นโยบายและแผน จากนั้นได้เปลี่ยนตำแหน่งเป็นนักวิชาการเกษตร ๗ หลังจากนั้นประมาณ ๑ ปี จึงประเมินเพื่อปรับระดับเป็นนักวิชาการเกษตร ๘ ต่อมา มีการปรับเปลี่ยนจากนักวิชาการเกษตร ระดับ ๘ เป็นนักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ (รุ่นแรก) การทำงานที่กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินนี้และเป็นงานที่ท่านสนใจ เนื่องจากเป็นงานที่ใช้เทคโนโลยีด้านภูมิสารสนเทศ ซึ่งท่านมีพื้นฐาน ความชอบด้านคอมพิวเตอร์อยู่แล้วรวมทั้งใช้ความรู้ด้านการเกษตรด้านปฐพีวิทยาที่เรียนมาใช้ร่วมกันในการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ จึงปรับตัวไม่ยาก และเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานใหม่ ได้ศึกษางานด้านการสำรวจระยะไกล (Remote Sensing) การใช้ภาพถ่ายดาวเทียมมาวิเคราะห์ร่วมกับการสำรวจภาคสนาม จัดทำแผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญซึ่งใช้ในการวางแผนการใช้ที่ดิน ติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน และยังเป็นข้อมูลที่หน่วยงานต่าง ๆ นำไปใช้ในการศึกษาวิจัย ท่านได้สร้างสมประสบการณ์ในการทำงานจนได้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสำรวจการใช้ที่ดินด้วยเทคโนโลยีระยะไกลในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

จนถึงเกษียณอายุราชการ ท่านกล่าวว่าในชีวิตราชการสำหรับท่านการปรับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบทำให้ได้รับประสบการณ์การทำงานที่หลากหลาย ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทำให้สนุกกับการทำงานมากยิ่งขึ้น

การทำงานของท่านมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ พันธกิจของกรมพัฒนาที่ดิน

ท่านมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ พันธกิจของกรมด้านการเป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน ในเรื่องการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการดำเนินงาน โดยท่านเห็นว่าควรมีการบูรณาการจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพราะเทคโนโลยีมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจที่วางไว้ สำหรับเทคโนโลยีที่มีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ พันธกิจของกรม ได้แก่ ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) การสำรวจระยะไกล (Remote sensing) การเกษตรอัจฉริยะ (Smart agriculture) หรือเกษตรแม่นยำ (Precision agriculture)

หลักการ แนวทาง ในการปฏิบัติงานของท่านให้ประสบความสำเร็จ

ด้านการครองตน ท่านปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลัง ความสามารถ เพื่อองค์กร และเพื่อประเทศชาติ เมื่อทำงานอย่างเต็มความสามารถแล้วความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ นอกจะตามมาเอง ท่านยังมุ่งมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อพร้อมกับรับการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานทั้งหน่วยงานเดียวกันและต่างหน่วยงาน เพื่อการประสานกันที่ดียิ่งขึ้น

ด้านการครองคน ยึดหลักการ “เอาใจเขามาใส่ใจเรา” โดยพยายามทำความเข้าใจผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ว่าจะเป็นเรื่องการปฏิบัติงานหรือเรื่องส่วนตัว เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการครองงาน ในการปฏิบัติงานต้องมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลัง ต้องทำงานออกมาให้มีความสมบูรณ์ที่สุด ในการปฏิบัติงานต้องใช้องค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่สั่งสมมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ

ด้านการปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรม พยายามปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลัง ความสามารถ เมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน ในฐานะหัวหน้าต้องพยายามปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง เป็นธรรม โดยเลือกใช้บุคลากรที่มีความเหมาะสมกับงาน

องค์ความรู้ที่ท่านได้ใช้เพื่อการขับเคลื่อนภารกิจงานให้สำเร็จตามยุทธศาสตร์ กรมพัฒนาที่ดิน

ท่านได้สะสมความรู้ในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ด้านการสำรวจการใช้ที่ดินด้วยเทคโนโลยีระยะไกล (Remote sensing) ด้านการเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาเรื่องแรงงาน ที่มีการคาดการณ์กันถึงกำลังแรงงานในอนาคตซึ่งมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง การเพิ่มผลผลิตที่สามารถคาดการณ์

ปริมาณผลผลิตได้อย่างแม่นยำ ท่านคิดว่าการขับเคลื่อนภารกิจงานนั้นจะสำเร็จได้นั้น ต้องดำเนินงานภายใต้กรอบนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการร่วมมือกันดำเนินงาน บูรณาการข้อมูลจากทุกกรม และภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพราะเทคโนโลยีบางอย่าง ต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคเอกชนในการสนับสนุนการดำเนินงาน สำหรับ Big Data กรมพัฒนาที่ดิน ท่านมองว่า ข้อมูลที่กรมมีอยู่ในปัจจุบันนี้มีจำนวนมาก แต่อาจจะยังไม่ครบ องค์ประกอบของการเป็น Big Data เนื่องจากคุณสมบัติของ Big Data นั้นจะต้องมีข้อมูลปริมาณมาก (Volume) มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Velocity) ในลักษณะที่เป็น Real time และข้อมูล มีความหลากหลายประเภทหรือแหล่งที่มา (Variety) ควรเริ่มต้นจากการรวบรวมข้อมูล จัดทำ มาตรฐานข้อมูล และการเผยแพร่ข้อมูลให้นักวิชาการสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและสะดวก สามารถนำข้อมูลที่มีอยู่มาพัฒนาและประยุกต์ใช้งานได้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน นอกจากนี้ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มกำลังความสามารถในสาขาวิชาการของตนเองแล้ว บุคลากรทุกคนในกรมควรมีความเข้าใจในวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจงาน และยุทธศาสตร์ของกรมด้วย และช่วยกันดำเนินภารกิจของกรมให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

มุมมองของท่านในการดำเนินงานด้านการสำรวจการใช้ที่ดินด้วยเทคโนโลยีระยะไกล ในปัจจุบันและในอนาคต

สำหรับงานด้านการสำรวจการใช้ที่ดินด้วยเทคโนโลยีระยะไกล (Remote sensing) ในปัจจุบัน กรมพัฒนาที่ดินของเราใช้ภาพถ่ายดาวเทียมวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (Land use) จัดทำแผนที่สภาพ การใช้ที่ดินมาตราส่วน ๑:๒๕,๐๐๐ จัดทำฐานข้อมูลพืชเศรษฐกิจ เท่านั้น ในอนาคตอยากให้มีการนำมา ประยุกต์ใช้การสำรวจระยะไกลกับงานด้านการเกษตรมากขึ้น เช่น ใช้ในการติดตามการเจริญเติบโต ของพืช การคาดการณ์ผลผลิต การกระจายตัวของดินเค็ม บุคลากรกรมกรมควรศึกษาหาความรู้ ใหม่ ๆ เทคโนโลยีที่นำมาใช้ใน Smart Agriculture เช่น โดรน อินเทอร์เน็ตสำหรับสรรพสิ่ง (IoT) เครื่องมือวิเคราะห์ดิน สำรวจดินสมัยใหม่ที่ใช้ Sensors ถือเป็นเทคโนโลยีที่น่าสนใจในการศึกษาเพิ่มเติม

ผลงานที่ภาคภูมิใจ

ผศช.จุฬาลักษณ์ กล่าวว่า ผลงานที่ท่านภาคภูมิใจมากคือ ตอนที่ย้ายมาอยู่กองนโยบายและแผน เป็นการทำงานวิจัยครั้งแรก เรื่องการประยุกต์ใช้ข้อมูลดาวเทียม SPOT-๕ ภาพออร์โธรีซิเชิงเลข และ ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ติดตามการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน บริเวณอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก แล้วได้ไปนำเสนองานประชุมวิชาการในปี ๒๕๕๖ และได้รับรางวัลชนะเลิศภาคบรรยายสาขาวิเคราะห์ สำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน

โครงการแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) เป็นผู้รับผิดชอบประสานงาน โครงการ ซึ่งเป็นการบูรณาการข้อมูลเชิงพื้นที่ของหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำ

เป็นแผนที่ในการบริหารจัดการด้านการเกษตร สำหรับใช้ในการบริหารจัดการสินค้าเกษตร ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันประกอบการวางแผนด้านการผลิตสินค้าภายในจังหวัด และร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พัฒนาระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกให้อยู่ในรูปของออนไลน์ (Agri-Map Online) และโมบาย (Mobile) เพื่อใช้ในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรให้สอดคล้องตามสภาพพื้นที่ และช่วยในการวางแผนการผลิตสินค้าเกษตรในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) ในโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ ถึงปัจจุบัน และโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) ได้รับรางวัลเลิศรัฐ จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ระดับดีเด่น สาขาบริการภาครัฐ ประจำปี ๒๕๖๑

นอกจากผลงานดังกล่าว ยังมีงานด้านการประสานงาน ซึ่งเป็นการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในกรมหรือนอกกรม ถ้ามีการประสานงานที่เข้าใจงานก็จะประสบความสำเร็จ ซึ่งท่านก็ได้รับการมอบหมายให้เป็นผู้แทนกรมพัฒนาที่ดินเป็นคณะกรรมการอยู่หลาย ๆ คณะ เช่น เป็นคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเกษตรอัจฉริยะของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของ สวก. ในการพิจารณาโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจระยะไกล เป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นต้น อีกทั้งท่านได้ไปอบรมดูงาน หรือประชุมวิชาการที่ต่างประเทศ อาทิ

ปี ๒๕๕๕ อบรมเรื่อง Agriculture and Environment in a Changing Climate the Israeli Perspective ณ ประเทศอิสราเอล เป็นการอบรมเกี่ยวกับการเกษตรและสิ่งแวดล้อมในสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง ในมุมมองของประเทศอิสราเอล

ปี ๒๕๖๐ ดุงาน เรื่องแนวทางการร่วมมือระหว่างไทย-ญี่ปุ่น เพื่อการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ ด้วยนวัตกรรม GI ระหว่างวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๐ เป็นการดำเนินงานด้าน Smart Agriculture เพื่อจัดทำความร่วมมือระหว่าง สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (Gistda) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และประเทศญี่ปุ่น ในการส่งเสริมและวิจัยด้าน Smart Agriculture

ปี ๒๕๖๑ Training Program for Smart Agriculture Using Information and Communication Technology (ICT) in Agriculture ประเทศเกาหลีใต้ เป็นการดำเนินงานด้านการใช้ข้อมูลสารสนเทศ ในการทำการเกษตรสมัยใหม่

ข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญถึงข้าราชการรุ่นใหม่

ผศช.จุฬาลักษณ์ ได้ฝากข้อคิดสำหรับข้าราชการรุ่นใหม่ว่า จากประสบการณ์ปฏิบัติงานทั้งในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญและกรรมการประเมินผลงาน ข้าราชการรุ่นใหม่เป็นผู้มีความรู้ มีความคิดสร้างสรรค์มีเทคโนโลยีใหม่ๆ และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง แต่ยังขาดประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าที่ผ่านมานักวิชาการของกรมพัฒนาที่ดินยังขาดทักษะในการปฏิบัติงาน ควรหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้มากขึ้นทั้งจากการประชุม/สัมมนา ด้านวิชาการและด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ จะได้มีความรู้และมีโลกทัศน์ที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น สิ่งเหล่านี้จะทำให้มีแนวคิดและประสบการณ์ที่มากขึ้นสามารถสร้างผลงานวิจัยที่มีคุณค่าสามารถถ่ายทอดไปสู่เกษตรกรในทางปฏิบัติได้ นอกจากนี้ควรมีการบูรณาการทำงานทั้งภายในหน่วยงาน และต่างหน่วยงาน เพื่อการเชื่อมโยงของงาน ผลงานที่ได้จะได้นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกร